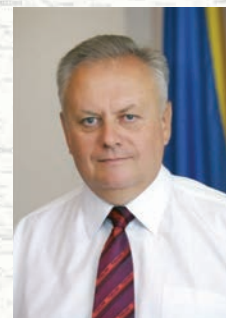

А

в Рівному... не тільки газ

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
заслужений журналіст України

Щороку перед початком опалювального сезону рівненській владі доводиться позичати кошти, тобто брати кредити на мільйонні суми. Не стала винятком і нинішня осінь: міський голова Володимир ХОМКО (на знімку) провів активні перемовини з кількома банками, щоб отримати принаймні 20 мільйонів гривень. Саме стільки, за його підрахунками (а Хомко досвідчений комунальник), знадобиться «живих» коштів після задекларованих урядом списань боргів попередніх періодів та відшкодування різниці між вартістю блакитного палива й тарифами на нього.

– Якщо ж цього не станеться, доведеться шукати в кілька разів більшу суму, – бідкається Рівненський міський голова. – Основна проблема в підготовці до опалювального сезону пов'язана з ціною на газ: по-перше, йдеться про розрив між справжньою його вартістю й тарифами на нього, хоча я цілком розумію соціальну складову проблеми; по-друге, про значну різницю в ціні на газ для споживачів, які мають автономне опалення, та для тих, хто користується централізованим. Судить самі: той, хто обладнав квар-

тиру автономною системою, сплачує по 80 копійок за кубометр газу, а теплопостачальне підприємство і, відповідно, споживач, який отримує тепло централізовано, – по 1 гривні 40 копійок. Цю диспропорцію необхідно вирівнювати, до того ж невідкладно, щоб не було в одному місті чи селищі «чорних» і «білих» споживачів. Та що там у місті – на одній східній клітці!

Другий важливий момент – зміна самої психології споживання енергоносіїв. Адже чомусь так виходить, що найконсервативніша ланка

в будь-яких перетвореннях – наша психологія. Коли був у Швеції, переконався, що енергозбереження в цій країні стало ледве не національною ідеєю. Мудрі шведи перетворили на різні види енергії все своє сміття і (вдумайтеся!) вже навіть імпортують його. У них зі звичайнісінької кулькової ручки, яка відпрацювала свій ресурс, виростають маргаритки – достатньо лише опустити таку ручку в землю. Адже завбачливі виробники заклали туди зернятка цієї гарної квітки, щоб уникнути «парникового ефекту» під час утилізації.

Звичайно, ще не Швеція, але все ж...

І хоча до шведів рівняни, даруйте за тавтологію, дорівнятися ще не можуть, усе ж Рівне (де, до речі, митний опалювальний сезон почався точнісінько, як на Заході: вчасно, тихо й непомітно) без перебільшення впевнено тримає пальму першості в енергозбереженні навіть на теренах держави. А втім, судить самі.

З 2003 року в Рівному з'явилася перша в Україні муніципальна енергосервісна компанія «Еско-Рівне» на виконання пілотного інноваційного проекту Програми розвитку ООН (ПРО ООН) та Глобального економічного фонду (ГЕФ). Сьогодні активи компанії становлять 1,5 мільйона доларів, і вона успішно співпрацює з підприємствами комунального господарства не лише обласного центру, а й усієї України. Адже надає широкий спектр послуг спрямованих на впровадження енергозбережних технологій: від енергоаудиту до передачі надсучасного обладнання в оренду чи концесію.

Отож за останніх 8 років завдяки ефективній співпраці з ПРО ООН побудовано сучасну ТЕЦ, оснащену когенераційною установкою, що дало змогу закрити 11 застарілих неефек-

тивних котельнь; облаштовано новітнім обладнанням котельні центральної міської лікарні, обласного пологового будинку, гуманітарної гімназії. Тобто прикладом і локомотивом енергозбереження в Рівному є бюджетна сфера. Ось що означає жити не одним днем і працювати на випередження: адже протягом узаконеного періоду влада в місті змінювалася. Незмінним залишалося лише бачення перспективи розвитку. Уже нинішнього літа до згаданого переліку теплооб'єктів додалася ще одна потужна когенераційна установка (яка одночасно виробляє і тепло, й електричну енергію) та у двох міських котельнях поруч із газовими з'явилися котли, що працюють на відходах деревини. Усе це, й зокрема облаштування відповідних складів на котельнях та під'їздів до них, – технічна допомога ГЕФ та ПРО ООН.

– Вартість проекту облаштування когенераційної установки – понад 10 мільйонів гривень, його окупність за діючої ціни газу для промислових підприємств – 2 роки і 3 місяці, а за комбінованої ціни на газ (населення та промисловість) – 1,7 року. Річний економічний ефект від її роботи

за умови стабільних цін на енергоносії становитиме близько 3 мільйонів гривень, а собівартість виробленої тут електроенергії варіюватиме від 27 до 38 копійок за кіловат-годину, – розставляє акценти Володимир Хомко. – Установка «стартує» з початком опалювального сезону. До слова, промислові споживачі нині платять щонайменше гривню за кіловат-годину. До того ж спільне виробництво теплової та електричної енергії зменшить викиди шкідливих газів

Оператор Сергій Остапчук уже апробував новий котел, що працює на відходах деревини

до 3,5 тонни на рік. І майже 40 тисяч рівнян, які до початку опалювального сезону даремно крутять крани з червоною позначкою, тепер матимуть у домівах гарячу воду цілорічно.

Кожен із котлів, що працюють на відходах деревини (а цього «добра» в місті – хоч греблю гати) коштує по 2 мільйони гривень. На рік вони «економлять» 650 тисяч кубометрів газу: адже цілком можуть підтримувати відповідну температуру в помешканнях, коли за вікном – до мінус трьох. За прохолоднішої зими їх замінять газові установки, яких з котельні не

забирали. До речі, нові енергоощадні котли виготовлені в Житомирі: тобто підтримку в такий спосіб отримав і вітчизняний товаровиробник.

Відтак можемо впевнено сказати: пілотний проект ПРО ООН та ГЕФ, який завершується наприкінці 2011 року, дає змогу розв'язати в Рівному екологічні, технічні, економічні та соціальні проблеми, пов'язані з централізованим теплопостачанням. Ще й з таким ефектом, на який, схоже, й не розраховували: коли один плюс один, образно кажучи, дорівнює трьом.

«А у нас – повна автономія!»

Саме так нині стверджують мешканці будинку по вулиці Степана Бандери, 60а, які утворили об'єднання співвласників «Дружба» і прийняли рішення встановити в кожній квартирі автономне газове опалення.

– І ми без жодних проблем дозволили їм це зробити, – коментує Володимир Хомко. – Й надалі підтримуватимемо активні громади, які не просто хочуть змін на краще, а роблять для цього конкретні кроки. Адже автономне опалення, скажімо, тільки в окремих квартирах створює неабиякі проблеми сусідам. А тут усе, так би мовити, логічно.

Цьогоріч у Рівному з різних джерел фінансування (ПРО ООН, місцевий бюджет, приватні інвестори) вдалося спрямувати на модернізацію тепломереж понад 20 мільйонів гривень – майже стільки ж, як за п'ять попередніх років! А це вкладення, які повертаються сторицею: не лише комфортом і завжди гарною «пого-

дою» в кожному домі, а й енергетичною незалежністю самого міста.

А щодо згаданого 80-квартирного й далеко не нового будинку на вулиці Степана Бандери, то тут, на думку голови ОСББ Івана Фатича, особливих проблем у прийнятті колегіального рішення не було: мешканці просто «дозріли» до того, що автономна модель теплопостачання їм до снаги.

Таких «острівців» нестандартного й ефективного розв'язання проблеми теплопостачання в області чимало. От, скажімо, під самісінькою Рівненською АЕС у теплицях вирощують 40 сортів унікальних гербер і обігривають їх водою, що використовується для охолодження реакторів. Нею ж гріються й жителі сусіднього з атомною станцією села Заболоття. Райцентри Гоща та Млинів уже кілька років тому перейшли на автономне опалення. А низка сільських шкіл мають котли, що працюють на соломі, й навіть... теплові насоси.

Коментар

Василь БЕРТАШ, голова Рівненської облдержадміністрації:

– Усі новозбудовані об'єкти в нашому краї мають ефективне альтернативне опалення з використанням насамперед місцевої сировини. Скажімо, в південному Млинівському районі шкільні котли працюють на соломі, якої там цілком достатньо, в Рівному трест зеленого господарства вже активно акумулює тріски, в такий спосіб ще й роблячи привабливішим місто, а на рівненському Поліссі, де значні поклади торфу, школи опалюватимуться торфопілетами. Лише цього року ми маємо 5 нових шкіл, бо поставили завдання вивести дітей із аварійних приміщень, а вже наступного зведемо ще 10. І всі вони працюватимуть на альтернативному паливі. Ось вам і розвиток внутрішнього ринку, і робочі місця для наших людей, і економія коштів та енергоносіїв, і збереження довкілля. Адже проблема енергозбереження настільки глобальна, що є водночас і економічною, і екологічною, і соціальною. Єдине, чого не хотілося б, – щоб її ще й політизували, як це часто буває в Україні.

Одразу після засідання Кабінету Міністрів ми провели колегію облдержадміністрації з підготовки до зими. І поставили питання так: теплопостачальні організації невідкладно мають розрахуватися з боргами за газ, щоб на початок опалювального сезону отримати ліміти на нього. Водночас ми звертаємося до уряду з проханням якнайшвидше розв'язати проблему реструктуризації боргів та відшкодування різниці в тарифах на газ. Бо наші котельні технічно готові до роботи взимку.

День

10 листопада

Всесвітній день юзабіліті

Фахівці з юзабіліті (зручності користування) почали відзначати своє професійне свято 2005 року. Корпорація Microsoft того самого року стала спонсором низки семінарів і заходів, присвячених цьому дню.

Юзабіліті (*Usability*) можна дослівно перекласти з англійської мови як «практичність, зручність і простота використання». Нині цей термін дедалі частіше використовують як синонім слова «ергономічність» у контексті таких продуктів, як побутова електроніка або засоби зв'язку. В широкому сенсі він може також уживатися для визначення ступеня ефективності виконання механічними об'єктами та інструментами – такими, наприклад, як дверна ручка або молоток, – запропонованих їм функцій.

Місія цього свята – демонстрація користувачам цінності простого й зручного дизайну товарів і послуг, що мають особливо важливе значення для людства.

С. Ф.

День

17 листопада

Міжнародний день відмови від паління

Щорік цей день відзначається кожного третього четверга листопада в більшості країн світу. Його було оголошено Американським онкологічним товариством у 1977 році.

За даними ВООЗ, у світі від наслідків паління:

– щорічно помирають 7 мільйонів осіб, серед них – 90% від раку легень, 75% – від хронічного бронхіту і 25% – від ішемічної хвороби серця;

– кожні десять секунд умирає один запеклий курець (якщо ситуація не поліпшиться, то до 2020 року одна людина вмиратиме щотри секунди).

Спричинені палінням захворювання щорік забирають життя майже 110 тисяч наших співвітчизників. Із них 10% – так звані пасивні курці.

Мета Міжнародного дня відмови від паління – сприяння зниженню рівня тютюнової залежності, залучення до боротьби проти паління всіх верств населення і лікарів усіх спеціальностей, профілактика тютюнопаління й інформування суспільства про його згубний вплив на здоров'я.

С. Ф.